

G. G. Longinescu.

A mai murit un erou. Profesorul universitar *Longinescu* a isprăvit, în luna aceasta, chinuita sa viață. Un om care de vreo douăzeci de ani era aproape orb, și care reușea totuși să se ție la curent cu tot ce apărea în literatura științei sale, care scria mereu și făcea comunicări la societățile savante, a fost desigur un om excepțional dotat. În jurul său avea un număr de tineri devotați și entuziaști, care îi serveau și de lectori, cu care discuta problemele și puneă la cale experiențele. Cîți oameni cu ochi sănătoși, valizi și zdraveni din toate punctele de vedere, nu caută totuși diverse pretexte de a se lăsa de meseria lor, de a-și neglija îndatoririle! *Longinescu*, infirmizat de soartă de timpuriu, s'a lipit totuși cu toată puterea de Chimie, pe care o iubea și nu și-a neglijat nici cursurile nici lucrările, ba a mai găsit mijlocul să se manifeste și în afara Universității pe diferite terenuri: conferințe la Radio, articole de popularizare științifică, cărți-broșuri și articole patriotice.

Un om de o cinste exemplară și de o rară sinceritate, pe care îl chinuiau aproape în senzul fizic al cuvîntului, nedreptățile și ignominiiile. Era veșnic revoltat, fiindcă veșnic societatea noastră prezenta motive de revoltă. Ura politica și pe politicieni, la adresa cărora avea ieșiri violente. Își făcuse despre Universitate o concepție foarte înaltă și suferea profund cînd observa că unii colegi ai săi nu aveau aceeași considerație pentru cea mai de samă școală a țării.

În cursul vieții sale a avut, la un moment dat, o legătură strînsă și cu Iașul, deoarece aici și-a făcut școala secundară. Din bogata lui activitate publicistică să pomenim tratatul său de Chimie, apoi cărțile sale de școală secundară și revista „Natura“ al cărei director era și pe care a condus-o mai bine de un sfert de veac. A fost membru a mai multor societăți științifice din țară și străinătate și era membru corespondent al Academiei Romîne. Impresia care rămîne după el este aceea a unui vrednic, care a suferit mult și care a înfăptuit mult. P. Gr.

Sărbătorirea d-lui Mihail Sadoveanu.

CHEMARE.

Cel mai iubit și mai mare scriitor al nostru împlinește zilele acestea vîrsta de 50 de ani.

Țara întregă va sărbători pe Mihail Sadoveanu, ca pe unul dintre cei mai aleși fii ai neamului nostru.

Prin strălucirea artistică a operei sale și prin bogăția ei neobișnuită, în conștiința iubitorilor de artă literară de la noi Mihail Sadoveanu stă alături de cei mai de seamă scriitori europeni ai vremii. Dacă străinii ar fi în măsură s'o cunoască mai bine, opera lui, isvorită parcă de-a dreptul din sufletul blind și nostalgic al poporului nostru, i-ar încînta de sigur ca și pe noi.

Creator de viață puternic și neistovit cum nu mai găsim altul în istoria literaturii romîne, el ne-a înfățișat în povestirile sale o lume întreagă, diversă și vie, de oameni din toate categoriile sociale și sufletești, — boieri

și boerinași, țărani dela munte și dela cîmp, muncitori umili și robiți sau răzeși aprigi și mindri, bătrîni sfătoși, figuri neuitate și gingașe de femei și copii, tîrgoveți necăjiți, caractere complicate și, mai cu seamă, tipuri aspre de primitivi cu sufletul abia atins de lumina civilizației. Sînt oamenii pămîntului nostru, pe care-i recunoaștem întîlnindu-i din nou în povestirile lui și-i ținem minte ca și cum i-am fi întîlnit aievea, în viața reală... Cu rădăcini adînci în trecutul și în țărîna Moldovei, simțindu-se legat organic de colțul acesta de pămînt care l-a născut, Mihail Sadoveanu și-a întors privirea și spre umbra cea mare a trecutului nostru istoric și, cu aceiași putere de evocare, a înviat o epocă întreagă de subt pulberea morții, a pus în picioare oameni pe care vîrtejul vremii îi culcase de mult subt brazdele aceluiași pămînt iubit.

Și niciodată frumusețile acestui pămînt romînesc, din văile line ale Moldovei de sus pînă în plaiurile ardelenesti, din singurătățile Deltei pînă în stîncile păduroase ale Călimanului,—niciodată poezia naturii îmbinată cu poezia trecutului nu și-au găsit o expresie atît de pătrunzătoare, cu rezonanțe atît de profunde în sufletul nostru.

Ca ori ce mare scriitor, Sadoveanu și-a creiat dela început un stil literar propriu, „a turnat în formă nouă limba veche și'nțeleaptă“, aducînd o contribuție imensă la îmbogățirea, mlădierea și perfecționarea limbii literare romînești. În povestirile lui, graiul părinților noștri sună parcă mai dulce, cu delicate cadențe, cu pure și armonioase împreunări și acorduri. Stilul lui incomparabil și atît de personal are strune care vibrează parcă din trecut, de departe, cu nobleța de timbru a unui Stradivarius autentic. Acesta este Mihail Sadoveanu.

Se cuvine deci acum, cînd anii l-au adus pînă la mijlocul unei vieți de muncă atît de roditoare, să-l înconjurăm cu toată dragostea și recunoștința noastră, căci în primul rînd el este al nostru, al Moldovei.

Un comitet, alcătuit spontan din admiratorii lui, a luat inițiativa să-l sărbătorească și în orașul nostru, în ziua de 10 Noemvrie, printr'un festival la Teatrul Național și, pe lângă aceasta, să-i aducă și alte dovezi de iubire cu același prilej.

Cum sala Teatrului va fi neîncăpătoare pentru toți admiratorii lui din acest oraș, rugăm pe cetățenii noștri care nu vor putea lua parte direct, să-l sărbătorească totuși în acea zi trimițîndu-i un gînd bun și amintindu-și numele lui cu dragoste. Comitetul de inițiativă.

Notă: Această chemare a fost scrisă de G. Topîrceanu în ziua de 2 Noemvrie, 1930 și a fost publicată în ziarul ieșan „Lumea” anul XIII, nr. 3709 de Duminică 2 Noemvrie, 1930, pagina 2-a, coloanele 3 și 4 sus.

Valentin Bude despre M. Sadoveanu.

Iași, 8 Noemvrie, Sf. Mihai, 1930.

Domnule Sadoveanu,

Fie-mi îngăduit și mie, dascăl smerit, să-ți aduc omagiul ce ți se cuvine cu adevărat.

Nu numai la omagii ci și la recunoștință ai tot dreptul.

Cîte ceasuri de înaltă fericire ne-au adus scrierile D-tale!